

a calvo ad calvum od plešatého k plešatému
a chr. před Kristem anebo před narozením Krista
a chr. n. před Kristem anebo před narozením Krista
a d. od toho dne
a die insinuationis ode dne podání
a die recepti ode dne přijetí
a fortiori ze závažnějšího důvodu, tím více
a fundamentis od základů
a limine naprosto
a maiori ad minus od většího k menšímu
a mensa et thoro od stolu a lože
a minori ad maius od lehčího k těžšímu
a momento ad momentum od okamžiku do okamžiku
a posteriori poznatek až po zkušenosti
a quo od toho
a vinculo matrimonii od nemanželského svazku, od manželského pouta
a vista při spatření, při předložení
a. c. běžícího roku, tohoto roku
a. d. léta páně
a. m. c. od stvoření světa
a.u.s ujednáno, jak uvedeno výše
ab executione začínat z druhého konce, protiprávní řízení
ab exteriori zvenku
ab extra zvenku, z vnější strany
ab hinc od této chvíle, od tohoto okamžiku
ab hodierno ode dneška, od tohoto dne
ab igne ignem z toho, co člověk má, má dávat
ab initio od samého začátku
ab intestato bez závěti, dědit ze zákona
ab intrinseco z vnitřního popudu, ze zájmu o věc
ab invito nevědomky, nechť, proti vůli
ab ovo od samého začátku
ab ovo usque ad mala od vejce až k jablkům
ab urbe condita od založení města
abdicatio vzdání se úřadu, trůnu
aberratio delicti trestný čin na původně neplánované osobě, trestný čin spáchaný na jiné osobě
abiudicatio zamítnutí žaloby soudem, odepření práva, soudní neuznání nároku
abiuratio přísěžné odřeknutí, zřící se pod přísahou, zřící se něčeho pod přísahou
abolitio zrušení zákona, zrušení rozsudku, odstranění, vymazání, zastavení trestního řízení, druh milosti, zastavení trestního řízení, odstranění, vymazání, zrušení zákona, zrušení rozsudku
abortio potrat, předčasný porod
abreviatio zkrata
abrogatio zrušení zákona novým zákonem, zrušení zákona
abrogatio legis zrušení starého zákona novým
absolutio ab actione osvobození od žaloby z materiálních důvodů

absolutio ab instantia osvobození pro nedostatek důkazů, osvobození od žaloby z důvodů formálních
absque eo scivi i bez toho jsem to věděl
absque velle aniž by to chtěl, aniž bych to chtěl
abstentio vzdání se, zřeknutí se, zdržení se
abstractus odtržený, čistě pojmový, zevšeobecněný
absurdus nesmyslný, nerozumný
abusive v nevlastním smyslu
abusus non tollit usum zlé užívání neruší užívání řádné
acceptilatio v římském právu slavnostní forma prominutí dluhu
accessio přírůstek, přidání
accessio possessionis připojení držby předchůdce
accessorietas závislost, nesamostatnost
accidens náhodný, případající, nepodstatný, vedlejší
accidentalia negotii vedlejší složky právního jednání
acclamatio potlesk
acclusum písemná příloha, ve které se něco doplňuje nebo po-
accreditare akreditovat, pověřit diplomatického zástupce, povolit úvěr
accusatio obžaloba, obvinění
acquisitio nabytí, získání
acquisitio originaria nabytí vlastnického práva k věci, která ještě neměla vlastníka, originární nabytí vlastnického práva
acquisitionales listiny o nabytí práva
acta písemné podání, spisy, písemné podání
actio contraria v římském právu žaloba z dvoustranných kontraktů
actio directa žaloba z dvoustranných kontraktů nerovných
actis testantibus jak dokazují akta
activa majetek, který zůstane po odečtení dluhů
activum debitum pohledávka, oprávnění, nárok, pohledávka, oprávnění, nárok
actor správce, žalobce
actuarius účetní, zásobovatel, notář, výběřčí daní, účetní, zásobovatel
actum ut supra ujednáno, jak výše, ujednáno, jak uvedeno výše
actus právo průhonu dobytka přes cizí pozemek
actus contrarius opačný úkon
ad absurdum k nesmyslnému, až k nesmyslu
ad acta k aktům, do akt
ad astra ke hvězdám
ad bene placitum podle přání, podle libosti
ad bestias v Římě forma trestu smrti
ad calendas graecas do řeckých kalend
ad circulandum k oběhu, k oběhu, k cirkulaci
ad coram před někým, v přítomnosti, před někým, v přítomnosti někoho
ad diem ke dni, do dne konečný den lhůty
ad exemplum například
ad faciem stare stát tvář v tvář

ad fontes k pramenům
ad futuram memoriam pro paměť budoucím, na památku těm, co přijdou
ad hastam na dražbu, do dražby
ad hoc jen pro tento případ
ad hominem se zřetelem k určité osobě
ad honorem na počest, ke cti
ad incertam personam neurčitě osobě
ad infinitum do nekonečna, stále znovu
ad instar jako například
ad interim prozatím, předběžně
ad libitum podle libosti, jak chcete
ad loca! na místa! sedněte si!
ad maximum nanejvýše
ad meam fortunam! na mé štěstí!
ad meliorem! na lepší časy!
ad modum po způsobu
ad multos annos na mnohá léta
ad multos annos! na mnohá léta!
ad nauseam usque až na zvracení
ad notam poznamenat si, vzít na vědomí
ad numum convenit souhlasí do haléře
ad oculos demonstrare podat hmatatelný důkaz, dokázat něco tak jasně
ad patres zemřít, k otcům
ad perpetuam memoriam na věčnou paměť
ad personam se zřetelem na určitou osobu
ad pias causas ke zbožným účelům, obvykle dary určené kostelům
ad pilum navlas přesně
ad rem k věci
ad rem nihil facit k věci nic nedělá
ad spectatores k divákům, obracet se na diváky
ad tempus načas, na nějakou dobu
ad unum omnes všichni bez výjimky
ad usum proprium k vlastnímu používání
ad usum publicum ve veřejném zájmu, k veřejnému užívání
ad valorem do hodnoty, do ceny
ad valvas curiae na vrata radnice
ad verbum poznámka k věci, ke slovu
ad verbum audendum ke slyšení, abychom vyslechli
ad vocem pokud jde o
adamante notare poznamenat diamantovým rydlem
add. zkratka
addenda co je třeba doplnit, doplněk
addenda et corrigenda co je třeba doplnit a opravit
addictus přičleněný, obvyčejně soudem
ademptio odejmutí, odvolání
adhaerentia přilnutí, připojení, příslušenství, náklonnost, přilnutí, připojení, příslušenství
adhaesio připojení, skloubení, vzájemná vázanost
adhibere fidem dodržet slovo
adhibere modum dodržet míru
adiacens přilehlý, sousední
aditio nastoupení, přijetí

adiudicare přisoudit
adlectio umělé přidělení práv
adminicula gratiae prostředky milosti
adminicula probationis prostředky k vedení důkazů
adoptio osvojení, přijetí za vlastního
adversa fortuna nepřátelský osud, smůla, neštěstí
adversa pars protivná strana, odpůrce ve sporu
adverso flumine proti proudu
adversus legem proti zákonu, protiprávně
aequa lance stejným dílem, nestranně, rovnou měrou
aequalis stejný, rovný
aequalitas rovnost, jednomyslnost
aequalitas contrahentium rovnost smluvních stran
aequalitas partium rovnost sporných stran
aequitas slušnost, spravedlnost, rovnost, nestrannost
aequum et iustum spravedlivé a správné
aerarium státní pokladna
aere perennium kovu trvalejší, odolnější než kov
aes alienum cizí kov
aestimatio ocenění, ohodnocení
aestimatio communis obecné ohodnocení, obvyčejem ustálená cena
aestimatio condigna odpovídající cena
aetas volat roky letí
affectio náklonnost, láska, vůle
affectio maritalis podle římského práva podstatná náležitost řádného manželství
affinitas švagrovství, příbuzenský vztah mezi jedním z manželů
affirmantis probatio dokazuje ten, kdo něco tvrdí
agenda co nutno udělat, co je třeba vyřídit, činnost, jednání, soupis bodů k projednání
agentes in rebus za římského císařství příslušníci tajné policie
agere hnát, jednat, žalovat
aggressio útok, napadení
agnatio příbuzenství, založené příslušností k římské rodině
agnus dei beránek boží, pojmenování Krista v Janově evangeliu
alea kostka, smlouva odvážná
alias jinak, jiným jménem
alibi jinde
alieni iuris homo člověk cizího práva
alieno nomine jménem jiného, pod cizím jménem
allodium vlastní, svobodný majetek, zpučný statek
alma mater matka živitelka
alter ego zástupce
altum silentium hluboké ticho, naprosté mlčení
amabilis insania milé bláznovství
ambages narras mluvíš záhadně, mluvíš dvojmyslně
ambitio horlivá snaha, úsilí, touha po...
amicus populi romani přítel národa římského
amissio honorum ztráta majetku, někdy také ve významu konfiskace
amor sceleratus habendi zločinná láska k majetku